

Të kuptojmë politikën

Fletë pune 1: Si mund të trajtoj çështjet e politikës në orët e EQD/EDNJ?

Në EQD/EDNJ, nxënësit duhet të mësojnë si të kuptojnë politikën. Por, çfarë është politika? Çfarë e bën një temë politike? Shembulli i mëposhtëm mund të shërbejë si një hyrje.

Studim rasti

Një qytet i vogël në një zonë rurale ka një shkollë që u shërben, jo vetëm nxënësve që banojnë në qytet, por edhe atyre që ndodhen 20 km larg. Ata përdorin shërbimin e autobusit për të lëvizur nga shkolla në shtëpi. Qeverisja bashkiake mbështet familjet me të ardhura të ulëta, veçanërisht ato që kanë dy a më shumë nxënës në shkollë. Familjet përfitojnë zbritje në pagesën e autobusit, që ndryshon nga 25% në 75%.

Kriza ekonomike ka çuar ulur shumë të ardhurat nga taksimi. Përfaqësuesit e këshillit bashkiak diskutojnë si të ulin, sa më shumë që të jetë e mundur, shpenzimet duke shmangur financimet nëpërmjet kreditimeve. Disa politikanë dhe komentues me influencë kanë sugjeruar reduktimin e uljes për autobusët ose edhe ndërprerjen e plotë të saj. Ata argumentojnë se ulja e plotë e shpenzimeve është e konsiderueshme, por ato janë shpërndarë mes familjeve që zor se do ta “ndjejnë pickimin”. Shumë prindër nuk janë dakord me këtë zgjidhje dhe dëshirojnë që sistemi dhe përkrahja e familjeve të vazhdojë siç është.

Kjo histori është e sajuar, por ndoshta është mjaft tipike në diskutimet për uljen e shpenzimeve publike në kohët e recesionit ekonomik. Çfarë është politike në këtë histori?

Një model tre-dimensional i politikës

Për konceptin e politikës janë të mundshme përkufizime të ndryshme. Një njeri i zakonshëm, që është i aftë për mësimdhënie dhe për të mësuar zbaton një model tre-dimensional të politikës: *çështjet, vendimet dhe institucionet*.

Dimensioni i çështjeve politike: në politikë, njerëzit debatojnë për interesat e tyre ose në lidhje me çështjen se si mund të identifikohet dhe të zgjidhet një problem ose dilemë. Ndonjëherë ata organizohen në grupe me qëllim që të shprehin më mirë interesat e tyre kolektive. Debatë dhe polemika janë diçka normale në politikë; ato pasqyrojnë interesa dhe mendime të ndryshme në një shoqëri pluraliste dhe askush nuk duhet të frikësohet nga to, nëse zgjidhen në mënyrë paqësore.

Dimensioni i vendimmarrjes politike: në politikë, problemet janë urgjente – ato ndikojnë në interesat e komunitetit si një i tërë ose në ato të një grupi të madh njerëzish. Ata kërkojnë veprim dhe, për këtë arsye, diskutimi duhet të çojë deri në një vendimmarrje, që shoqërohet me një veprim të mëvonshëm.

Dimensioni institucional i politikës i referohet kuadrit në të cilën bëhet politika. Çfarë kompetencash i janë dhënë gjithkujt? Si mbahen zgjedhjet? Si bëhen ligjet? Çfarë të drejtash ka opozita parlamentare? Si ndikojnë individët dhe grupet e veçanta të interesit për këto procese politike? Ky dimension përfshin edhe Kushtetutën, rregullat dhe ligjet, të cilat përcaktojnë mënyrën se si trajtohen çështjet politike në mënyrë paqësore në proceset e vendimmarrjes demokratike. Një koncept më i gjerë përfshin edhe dimensionin kulturor, vlerat dhe qëndrimet që qeverisin sjelljen politike të qytetarëve.

Pyetjet kryesore në tri këndvështrime politike

Të tre dimensionet na lejojnë të shohim politikën nga këndvështrime të ndryshme. Kjo ndihmon për të sjellë rregull në kompleksitetin që shoqëron çështjet politike. Secila nga këto tri këndvështrime politike të çon në çështje interesante kyçe. Pyetja që shtrohet këtu shërben si shembull dhe duhet të përshtatet sipas kërkesave të rastit që po studiohet.

Dimensioni i çështjeve politike		Përgjigjet		
Cili është problemi që duhet të zgjidhet?	Rreziku i rritjes së borxhit publik në kohën e recensionit ekonomik.			
Cilët janë të përfshirë dhe çfarë objektivash ose interesash mbështesin ata?	Politikanët lokalë: shmangni kreditë duke pakësuar shpenzimet publike. Familjet me të ardhura të ulëta: vazhdon mbështetjen për familjet në nevojë.			
Cilat janë të drejtat njerëzore në rrezik?	Barazia dhe mos diskriminimi E drejta e arsimimit E drejta e sigurisë sociale.			
Çfarë sugjerimesh jepen ose diskutohen për zgjidhjen e problemeve?	Pakësimi ose shkurtimi i pagesës së autobusit për familjet.			
Dimensioni i vendimmarrjes politike				
Kush merr pjese në procesin e vendimmarrjes politike?	Politikanët	Komentatorët e medias	Familjet	
Kush është dakord dhe kush është kundër?	Bien dakord në sugjerimin e uljeve për përkrahjen e familjeve			Kundërshtojnë uljet
Çfarë shansesh kanë lojtarë të ndryshëm për të ndikuar për vendimin përfundimtar?	Ndikim i drejtpërdrejtë të anëtarët e këshillit bashkiak.			Mund të gjejnë mbështetje mes qytetarëve ose në media.
Kush ka më shume pushtet, kush ka më pak?	Varet. Rasti në studim nuk ofron informacion në këtë pikë.			
Kush ka shanse më të mëdha ose më të vogla për të siguruar një shumicë?	Politikanët mund të sigurojnë shumicën në këshill me shumë lehtësi; megjithatë, nëse vendimi është jopopullor, ata mund të humbasin mbështetjen në zgjedhjet e ardhshme dhe duhet, për këtë arsye, të jenë të kujdesshëm.			
Dimensioni institucional (kuadri)				
Cilat nga parimet kryesore të kushtetutës ose të mjedisit legjislativ janë të pranishme ose që po zbatohen?	Kontrolli dhe balancat, zbatimi i ligjit, siguria sociale, liria e shtypit, liria e shprehjes (prindërit).			
Cilat janë standardet e mundshme ndërkombëtare dhe/ose rajonale të të drejtave të njeriut?	Deklarata Universale e të Drejtave të Njeriut (1948) Konventa Evropiane e të Drejtave të Njeriut (1950) Konventa për të Drejtat e Fëmijës (1989)			
Cilët institucione politike janë të përfshirë, dhe cilat janë pushtetet e tyre të vendimmarrjes?	Këshilli Bashkiak si ligjvënës			
Çfarë ligjesh dhe parimesh ligjore duhet të zbatohen?	Rasti në studim nuk na jep informacion; domethënë, këtu kemi megjithatë, një pyetje standarde që duhet të përfshihet gjithmonë.			

Si e mbështet kjo analizë EQD/EDNJ?

Një analizë e strukturuar dhe sistematike e një teme politike ndihmon mësuesin në përgatitjen e mësimeve të EQD/EDNJ dhe nxënësit në të kuptuarit e politikës.

Mësuesi:

- mund të vendosë nëse do të përqendrohet vetëm në një dimension, duke përdorur një studim rasti, të tillë si ky, për të demonstruar se si punon sistemi i institucioneve politike, se si merret një vendim politik ose çfarë është një çështje politike dhe se si mund të zgjidhet ajo;
- mund ta kthejë këtë studim rasti në një lojë vendimmarrjeje: nxënësit veprojnë në role të ndryshme, dhe negociojnë për një zgjidhje;
- vëzhgon me kujdes median për të identifikuar materialet e përshtatshme për çështjen aktuale.

Nxënësit:

- ushtrojnë kompetencat e tyre për të kuptuar dhe për të zgjedhur informacione për çështjet politike, proceset e vendimmarrjes dhe institucionet politike;
- mësojnë të bëjnë pyetje që udhëheqin në analizat e tyre;
- mësojnë se si të merren me çështje komplekse, duke i shqyrtuar pjesët e tyre një nga një dhe duke i analizuar ato nga këndvështrime të ndryshme.